

Η προοπτική μιας ολοκληρωτικής απολιγνιτοποίησης σε εθνικό επίπεδο με χρονικό ορίζοντα το 2028, όπως αυτό αποτυπώθηκε στο αναθεωρημένο Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ), θέτει τη Δυτική Μακεδονία απέναντι στη μεγαλύτερη πρόκληση της σύγχρονης ιστορίας της.

Η περιφέρειά μας καλείται να απεξαρτηθεί με συνοπτικές διαδικασίες από τους λιγνίτες, να διαχειριστεί τόσο τις άμεσες όσο και τις επαγόμενες αρνητικές επιπτώσεις της απολιγνιτοποίησης σε τοπικό επίπεδο και παράλληλα, να δρομολογήσει συνθήκες γενικευμένης παραγωγικής ανασυγκρότησης μακράς πνοής σε περιφερειακό επίπεδο.

Δυστυχώς, όπως καταδεικνύουν οι διεθνείς εμπειρίες, πρόκειται για ένα εγχείρημα πολύ υψηλού ρίσκου, με μεγάλα περιθώρια αστοχίας.

Στην Αγγλία, οι 90.000 θέσεις εργασίας που χάθηκαν το 1987 λόγω κλεισίματος των ορυχείων άνθρακα, μόνο κατά το ήμισυ ξαναδημιουργήθηκαν και μάλιστα, απαιτήθηκαν 30 χρόνια. Στην περιοχή του Ruhr της Γερμανίας, η αναδιάρθρωση της εξορυκτικής βιομηχανίας οδήγησε τα ποσοστά ανεργίας σε διπλάσιο ποσοστό από το μέσο εθνικό, ενώ η περιοχή απώλεσε λόγω μετανάστευσης 122.000 κατοίκους με προφανείς τις αρνητικές μακροπρόθεσμες επιπτώσεις.

Κατά συνέπεια, τα ερωτήματα προκύπτουν αβίαστα.

Αν όλα αυτά συμβαίνουν σε οικονομικά κραταιές χώρες όπως η Γερμανία, η οποία διαθέτει τη δημοσιονομική πολυτέλεια να δαπανά ετησίως σχεδόν 100 δις ευρώ για να αντιμετωπίζει την ανεργία και τις διαθρωτικές αλλαγές, τι μπορεί να περιμένει κανείς από μια χώρα που μόλις διέφυγε τον κίνδυνο της πτώχευσης;

Αν όλα αυτά συμβαίνουν στην περιοχή του Ruhr όπου μόνον το 2% του οικονομικά ενεργού πληθυσμού απασχολείται στη βιομηχανία ορυκτών καυσίμων τι να περιμένει κανείς ότι θα συμβεί στη Δυτική Μακεδονία όπου το αντίστοιχο ποσοστό αγγίζει το 10%;

Αν όλα αυτά συμβαίνουν στο γερμανικό Ruhr όπου οι 185 μεσαίες και μεγάλες βιομηχανίες της ευρύτερης περιοχής μπορούν να απορροφήσουν τους απολυμένους της βιομηχανίας λιγνίτη, με τη βοήθεια ειδικών προγραμμάτων στήριξης, τι θα συμβεί στη Δυτική Μακεδονία όπου η λιγνιτική δραστηριότητα αποτελεί κυρίαρχη μονοκαλλιέργεια και η ανεργία ήδη κυμαίνεται στο εφιαλτικό ποσοστό του 18%;

Επί της αρχής λοιπόν, δεν μπορεί να γίνει σοβαρή συζήτηση περί επιταχυνόμενης απολιγνιτοποίησης, χωρίς να συνοδεύεται από μια **ολοκληρωμένη Μελέτη Ανάλυσης Κινδύνων και Απειλών** για την περιοχή μας. Ως πρόεδρος του ΤΕΕ Δυτικής Μακεδονίας, οφείλω να μην αποδεχτώ την προτεινόμενη διαδικασία απολιγνιτοποίησης καθώς δεν μπορούμε να

προχωρήσουμε σε ένα εγχείρημα υψηλού ρίσκου για μια ολόκληρη περιφέρεια.

Για παράδειγμα, με την ανακοίνωση της πλήρους απολιγνιτοποίησης, ο ΑΔΜΗΕ προχώρησε άμεσα σε μελέτη επάρκειας ισχύος για την ασφάλεια τροφοδοσίας της χώρας με ηλεκτρική ενέργεια, με δεδομένη τη σταδιακή απόσυρση των λιγνιτικών μονάδων. **Πολύ σωστά και ορθά έπραξε.**

Θα περιμέναμε όμως κάτι ανάλογο και για τη Δυτική Μακεδονία. Μια τεκμηρίωση από κυβερνητικής πλευράς η οποία θα αποτυπώνει με δεσμευτικό τρόπο ότι η διαδικασία απολιγνιτοποίησης για την περιοχή μας **είναι χρονικά εφικτή, τεχνολογικά ρεαλιστική, διαχειριστικά αποτελεσματική και διασφαλισμένη χρηματοδοτικά.**

Σε κάθε περίπτωση, το ΤΕΕ /τμήμα Δυτικής Μακεδονίας ξεκίνησε από το 2011 να αποτυπώνει με επιστημονικά τεκμηριωμένο τρόπο τις επιπτώσεις της απολιγνιτοποίησης στην οικονομία της περιοχής, με όρους **απώλειας πλούτου και θέσεων εργασίας.**

Ως θεσμοθετημένος σύμβουλος της Πολιτείας, τοποθετήθηκε με πλήθος παρεμβάσεων αναφορικά με τις τηλεθερμάνσεις, τις συνέργειες φυσικού αερίου και λιγνίτη, τον κίνδυνο της μονοειδίκευσης γύρω από τη βιομηχανία λιγνίτη και τις εναλλακτικές χρήσεις του λιγνίτη σε έξω-ηλεκτρικές παραγωγικές διαδικασίες.

Δυστυχώς, σε επίπεδο Δυτικής Μακεδονίας υποστηρίξαμε για χρόνια ένα μοντέλο μονοδιάστατης ανάπτυξης με βάση το λιγνίτη, αδυνατώντας να δημιουργήσουμε τοπικές Οικονομίες Φάσματος όταν ο λιγνίτης ήταν πανίσχυρος.

Εδώ ακριβώς εντοπίζεται το σημαντικότερο ίσως πρόβλημα για τη Δυτική Μακεδονία, στην κατεύθυνση μιας βιώσιμης διαδικασίας απολιγνιτοποίησης. Η ισχυρή έλλειψη οικονομιών πεδίου και επιχειρηματικής καινοτομίας σε τοπικό επίπεδο, θα μας δυσκολέψουν αφάνταστα στο να προσελκύσουμε σοβαρές επενδύσεις. Ιδιαίτερα όταν έχουμε να ανταγωνιστούμε 40 ευρωπαϊκές περιφέρειες με ανάλογες απαιτήσεις, αλλά με εντελώς διαφορετικά επίπεδα εκκίνησης.

Στην κατεύθυνση αυτή και εφόσον η Κυβέρνηση εμμείνει σε μια ολοκληρωτική απολιγνιτοποίηση με καταληκτική ημερομηνία το 2028, το ΤΕΕ/ΤΔΜ προτείνει:

- Την Άμεση και ολοκληρωμένη τεκμηρίωση από την πλευρά της Κυβέρνησης ότι η διαδικασία απολιγνιτοποίησης είναι εφικτή, χωρίς τον κίνδυνο παραγωγικής, οικονομικής και δημογραφικής κατάρρευσης της Δυτικής Μακεδονίας.
- Τη Συμμετοχή του ΤΕΕ/ΤΔΜ στις διαδικασίες διαμόρφωσης του επιχειρησιακού σχεδίου για τη Μεταλιγνιτική Εποχή, ως θεσμοθετημένος σύμβουλος της Πολιτείας.

- Τη διασφάλιση της παρουσίας και λειτουργίας όλων των δομών και μηχανισμών υλοποίησης του Επιχειρησιακού Σχεδιασμού με έδρα τη Δυτική Μακεδονία. Άλλωστε, ο δύσκολος αγώνας της απολιγνιτοποίησης και της οικονομικής μετάβασης θα δοθεί εδώ.
- Την υπάρξει σαφούς διάκρισης μεταξύ των άμεσων μέτρων και παρεμβάσεων αναφορικά με την απώλεια θέσεων εργασίας περιφερειακά της ΔΕΗ, και των παρεμβάσεων ή των δράσεων οι οποίες μεσο/μακροπρόθεσμα θα δρομολογήσουν την παραγωγική ανασυγκρότηση σε περιφερειακό επίπεδο.
- Την Τεκμηριωμένη προσέγγιση των παραγωγικών τομέων και των τεχνολογιών, πάνω στους οποίους θα στηριχθεί η μετάβαση της Δυτικής Μακεδονίας σε ένα νέο παραγωγικό μοντέλο.

Στην κατεύθυνση αυτή, το ΤΕΕ /ΤΔΜ προτίθεται να καταθέσει άμεσα πρόταση χρηματοδότησης προς το Εθνικό Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης, προκειμένου να επεξεργαστεί με επιστημονικά αποδεκτό τρόπο, ένα Σχέδιο **Τεχνολογικής Προοπτικής Διερεύνησης για τη Δυτική Μακεδονία**, με στόχο τη δημιουργία

ενός πλαισίου κατευθύνσεων που θα υποστηρίξει τόσο την πολιτεία στο σχεδιασμό πολιτικής και στη λήψη αποφάσεων, όσο και τις επιχειρήσεις για τον καλύτερο σχεδιασμό της στρατηγικής τους.

- Τη Διασύνδεση του «Ειδικού Λογαριασμού για τη Δίκαιη Μετάβαση των Λιγνιτικών Περιοχών», με τους εθνικούς ρυθμούς ανάπτυξης και την πορεία του ΑΕΠ, διασφαλίζοντας έτσι μια επιπλέον χρηματοδότηση για την περιοχή μας, όταν δημιουργείται ο κατάλληλος δημοσιονομικός χώρος. (ΠΔΕ)
- Την αναθεώρηση του περιφερειακού χωροταξικού σχεδίου σε αντιστοίχιση με τα νέα δεδομένα που διαμορφώνονται.

Εν κατακλείδι, οι ενεργειακές εξελίξεις με την διεύρυνση νέων μορφών ενέργειας, των ΑΠΕ, του φυσικού αερίου, τα έξυπνα συστήματα διαχείρισης των ηλεκτρικών δικτύων και βεβαίως, τα ακριβά δικαιώματα εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, οριοθετούν τις συνθήκες μέσα στις οποίες θα κινηθεί η εθνική ενεργειακή πολιτική την επόμενη δεκαετία. Όμως για την περιοχή βασικό ζητούμενο είναι η διασφάλιση της λειτουργίας των τηλεθερμάνσεων για την κάλυψη των αναγκών θέρμανσης νοικοκυριών, επιχειρήσεων και δημοσίων κτιρίων.

Στην κατεύθυνση αυτή, το ΤΕΕ/ΤΔΜ, με αποφασιστικότητα αλλά και επιστημονική εγκυρότητα θα ανταποκριθεί στο θεσμικό του ρόλο, παραμένοντας σταθερά στη γραμμή του παραγωγικού διαλόγου και της δημιουργικής συνεργασίας.